

Державний заклад
«Дніпропетровська медична академія
Міністерства охорони здоров'я України»
Наукова бібліотека

Бібліографічний покажчик

Хвороба, яка може торкнутися кожного.

Діагноз : цукровий діабет.

Укладачі: В.В. Мазниця, А.В. Чеботарьова

Діабет: історія і сьогодення.

Цукровий діабет був відомий ще до нашої ери. Лікарі стародавньої східної медицини, зокрема китайської, могли розпізнати і побороти цю хворобу ще в самому її зародку. Інше питання, що раніше не було організованої системи охорони здоров'я і люди вмирали у великій кількості «невідомо від чого», тоді як на сході члени імператорської родини завжди відрізнялися завидним довголіттям.

Цукровий діабет у перекладі з грецької дослівно означає «закінчення цукру», що повністю відповідає суті захворювання.

Але багато століть назад була не зрозуміла навіть сутність захворювання, тим не менш, з самого першого згадування про діабет зустрічаються і згадки про спроби його лікування.

Таке поняття як «діабет» вперше з'явилося завдяки Деметрію з Апамеї і Малої Азії. Лікар Добсон з Англії до 1776 році за солодкуватому смаку сечі діабетиків визначив, що в ній є цукор, тому в назві захворювання з'явилося ще одне слово - цукровий. В кінці 18 століття прийшли до висновку, що людям, страждаючим діабетом, необхідна дієта, при якій вуглеводи повинні бути замінені жирами. Також в якості методу лікування застосовувалися фізичні навантаження. Визначати наявність цукру в сечі навчилися ще пізніше - в 1841 році, а потім знайшли і метод визначення рівня цукру в крові.

У 1956 році помітили, що напади гіпоглікемії часто є ранніми ознаками діабету.

У 1960 році повністю дослідили хімічну структуру інсуліну. У 1969 році з'ясували, що лікування інсуліном не допомагає уникнути дегенеративних уражень у серцевому м'язі, нирках і сітківці. У 1976 людський інсулін був отриманий з інсуліну свині, а в 1979 році був вже повністю синтезований людський інсулін. До цього часу постає питання про шкоду надмірної дії інсуліну.

У 1988 році Маньківський і Мерінг з'ясували, що при видаленні підшлункової залози у тварин може бути викликаний цукровий діабет.

Фізіолог Паулеско, що працював в Румунії, присвятив чимало часу вивченню впливу інсуліну на рівень цукру в крові. Підсумком його досліджень стала робота, яка була надрукована в 1921 році, де вперше згадувалося про цю проблему. На жаль Паулеско не проводив досліди на хворих, і тому офіційно затверджено, що першими, хто відкрив інсулін, стали канадці Бест і Бантінг за участю Маклеода і Коллінса. Це відкриття стало величезним досягненням. За це Бест і Бантінг отримали Нобелівську премію. Але, на щастя, фізіолога Ніколає Паулеско не забули в Румунії - в 1990 році він був посмертно обраний членом Румунської академії наук, в 1993 році в його честь був названий румунський інститут дослідження діабету.

Цукровий діабет сьогодні перетворився на спосіб життя для мільйонів людей у всьому світі. Сучасна наука невтомно прагне знайти лікування, яке зможе подолати це хронічне захворювання, але наразі невідомо, чи це реально. Більшість методів боротьби з діабетом певною мірою допомагають пацієнтам впоратися з симптомами, але діабетики досі стикаються з численними довготривалими ускладненнями для здоров'я. Діабет впливає на регуляцію інсуліну, гормону, необхідного для поглинання глюкози в клітинах, внаслідок чого підвищується рівень цукру в крові. Хоча існують деякі подібності симптомів, два основних типи діабету розвиваються по-різному. Діабет I типу - це аутоімунне захворювання, при якому імунітет людини помилково атакує і руйнує бета-клітини підшлункової залози, що виробляють інсулін. Водночас під час діабету II типу у деяких тканин організму знижується чутливість до інсуліну, тому нормальна кількість цього гормону сприймається як «недостатня».

Міжнародна федерація діабету (IDF) називає діабет «епідемією XXI століття», прогнозуючи, що незабаром вона стане сьомою за величиною причиною смерті у всьому світі. Зараз діабет є «найдорожчим» із хронічних захворювань: щорічні витрати на лікування хворого на діабет є приблизно такими, як і загальні щорічні витрати для середнього страхувальника. За даними IDF, лише до 2030 року у світі буде понад 600 млн людей, хворих на діабет. Це являє собою десятикратне збільшення кількості діабетиків за останні

30 років, оскільки у 1985 році було діагностовано лише 30 млн. Майже кожна країна у світі стикається зі швидким збільшенням кількості хворих на діабет.

Окрім цього, діабет загрожує економіці: більше половини діабетиків у віці від 20 до 60 років. Існують величезні витрати на численні супутні наслідки, які щороку збільшуються після встановлення діагнозу. Таким чином, діабет є провідною причиною сліпоти та ниркової недостатності.

Вчасне діагностування цукрового діабету є єдиним безпечним рішенням для боротьби з хворобою. Однак це захворювання досить довго не викликає скарг. Наприклад, лише при запущеному перебігу цукрового діабету другого типу з'являються симптоми. Якщо діабет залишається непоміченим, це може мати невідворотні наслідки для здоров'я. Постійно підвищений рівень глюкози в крові може спровокувати запальні реакції в організмі, які викликають атеросклероз. До довготривалих наслідків високого рівня цукру відносяться інфаркти та інсульты, а також пошкодження нирок, очей та нервів. Рівень глюкози від 3,3 і до 5,5 ммоль/л вважається нормою для людини у будь-якому віці. Якщо він у будь-який час доби складає 11 ммоль/л і вище, то це є однозначним приводом для встановлення діагнозу цукрового діабету. Зокрема, до факторів ризику, що сприяють діабету II типу, належать: зайва вага, шкідливі харчові звички, відсутність фізичних вправ, куріння, стрес чи спадкова схильність. Саме тому найбільш ефективно лікування діабету полягає у первинній та вторинній профілактиці. У свою чергу, на заходи профілактики сильно впливають місцеві, культурні, політичні та економічні сектори країн. Діагноз діабету може стати великим шоком для людини. Першими реакціями можуть бути зневіра, смуток, гнів або самозвинувачення. Зазвичай ці відчуття через деякий час полегшуються, а діабет стає частиною всього життя. Тільки за умови посилення у суспільства медичної грамотності лікування може бути успішним у довгостроковій перспективі. З цієї причини, крім сучасних підходів до боротьби з діабетом, важливим є проведення навчальних програм як для пересічних громадян, так і для спеціалістів.

Україна під ударом.

В Україні ситуація з діабетом доволі складна. За даними МОЗ, у нас зареєстровано 1,3 мільйонів пацієнтів із цукровим діабетом, з них 1,2 мільйона мають цукровий діабет II типу. Загалом поширеність діабету в нашій країні збільшилася за останніх десять років на половину. В Україні також спостерігається «помолодшання» цукрового діабету: значно зросли показники захворюваності серед дітей дошкільного віку. За останні роки кількість вперше виявленого діабету серед дітей сягла понад дві тисячі випадків. Насправді кількість пацієнтів в Україні у два-три рази більша, ніж представлена МОЗ, у зв'язку з великою кількістю недіагностованих пацієнтів. Люди, не перевіряючи рівень цукру, зазвичай пояснюють нездужання, викликане насправді високим цукром, важким робочим графіком, втому, гіпертонією або віковими змінами. Однак за відсутності діагностування і подальшого лікування, цукровий діабет швидко прогресує.

Зараз державне регулювання боротьби з діабетом в Україні зрушило з місця. У 2017 році запрацював пілотний проект з відшкодування вартості інсулінів через аптеки (так звана система реімбурсації). Пацієнти з діабетом II типу отримують ліки за програмою «Доступні ліки». Також запроваджено електронний реєстр інсулінозалежних пацієнтів.

Але для своєчасного виявлення цукрового діабету в Україні необхідно частіше проводити скринінги рівня глюкози крові людей.

За офіційною статистикою, у 2017 році діабет діагностували у 104 тисяч українців. Це на 2% більше, ніж у 2016 році..

У 2019 році кожні 8 секунд в світі від цукрового діабету помирала 1 людина.

Від сьогодні захворювання на діабет мають близько 425 мільйонів людей у світі, з них майже 1,3 мільйона – в Україні, зазначають у Міністерстві охорони здоров'я. Для профілактики розвитку захворювання лікарі радять слідкувати за вагою і раціоном.

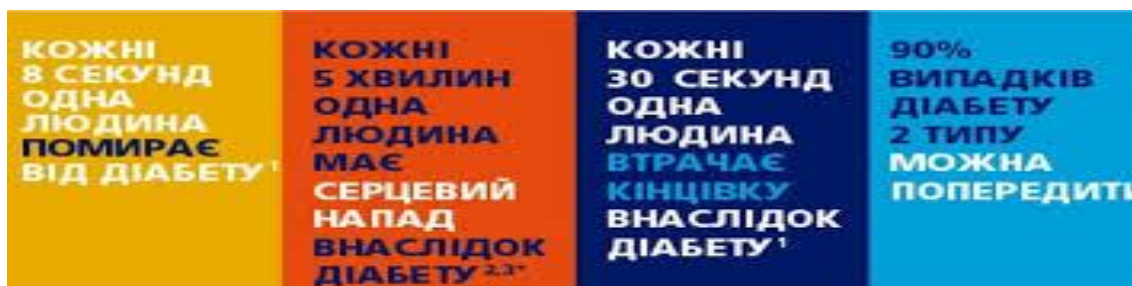

Сучасні розробки.

Поки Україна вирішує як боротися з хворобою на ім'я «діабет», світова біотехнологічна галузь прагне розробити нові методи лікування діабету та винайти так звану «чарівну пігулку», яка назавжди подолає це захворювання. Сучасні дослідження насамперед стосуються можливої заміни відсутніх клітин в організмі клітинною терапією. Хоча проект перебуває на дуже ранніх стадіях розвитку, клітинна терапія є однією з найбільших надій на розробку ліків від діабету, особливо для діабету I типу.

Заміна відсутніх клітин, що виробляють інсулін, потенційно може відновити нормалізоване вироблення інсуліну та вилікувати пацієнтів. Проте ранні спроби трансплантації клітин підшлункової залози значною мірою зазнали невдачі, в основному через імунні реакції, які відкидають і руйнують імплантовані клітини. Крім того, брак донорів також є одним з обмежень. Однією з найсучасніших альтернатив пропонує Інститут досліджень діабету в США (DRI), який розробляє біоінженерний мініорган, в якому клітини, що виробляють інсулін, капсулюються у захисний бар'єр. Одним з найбільших хітів лікування діабету II типу є агоністи рецепторів глюкагоноподібного пептиду (GLP) -1, які індукують вироблення інсуліну в клітинах бета-підшлункової залози, пригнічуючи секрецію глюкагону, гормону, протилежного ефекту інсуліну.

До успіхів можна також зарахувати нові результати досліджень про вплив глютену на діабет I типу, представлених на конференції Європейської асоціації з вивчення діабету (EASD) у Барселоні. Тому не менш важливо усвідомлювати, наскільки багато сьогодні проводиться досліджень у сфері діабету.

Література:

Розділ 1.

Діагностика цукрового діабету.

1. Актуальні питання ендокринології у практиці сімейного лікаря : навч. посіб. для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядиплом. освіти / Ю. В. Вороненко [та ін.] ; за ред.: Ю. В. Вороненка, О. Г. Шекери, Б. М. Маньковського ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України, Ін-т сімейної медицини МОЗ України. – Київ : Заславський О. Ю., 2019. – 130 с. : табл., іл.
2. Боднар П. М. Ендокринологія : підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / П. М. Боднар, Т. М. Бойчук ; за ред. П. М. Боднара ; Нац. АМН України. – 4-те вид., оновлене та допов. – Вінниця : Нова Кн., 2017. – 449 с. : табл., іл.
3. Ендокринологія з оцінкою результатів лабораторних досліджень : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти / Р. Ф. Єрмоменко [та ін.]. – Харків : НФаУ: Золоті сторінки, 2018. – 151 с. : табл.
4. Жіноче здоров'я: імплементація сучасних протоколів в клінічну практику : зб. наук. праць Всеукр. міждисциплінар. наук.-практ. конф. 1-2 берез. 2018 р., Тернопіль / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України ; ред.: М. М. Корда, М. І. Швед, С. М. Геряк. – Тернопіль : Підруч. і посіб., 2018. – 178 с. : табл.
5. Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П. Л. Шупика / гол. ред. Ю. В. Вороненко. – Київ : НМАПО ім. П. Л. Шупіка, 2016. – Вип. 26. – С. 22-28.
6. Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П. Л. Шупика / гол. ред. Ю. В. Вороненко. – Київ : НМАПО ім. П. Л. Шупіка, 2018. – Вип. 29. – С. 46-58.
7. Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика / гол. ред. Ю. В. Вороненко. – Київ : НМАПО ім. П.Л. Шупіка, 2018. – Вип. 29. – С. 97-105.
8. Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П. Л. Шупика / гол. ред. Ю. В. Вороненко. – Київ : НМАПО ім. П. Л. Шупіка, 2018. – Вип. 30. – С. 230-242.
9. Катеренчук В. І. Цукровий діабет типу 2 в практиці лікаря-інтерніста. Клініка, діагностика, цукрознижувальна терапія : навч. посіб. для студ. мед. вузів, лікарів післядиплом. освіти внутрішньої медицини / В. І. Катеренчук ; Укр. мед. стоматолог. акад. МОЗ України, Асоціація лікарів-інтерністів України. – Київ, 2013. – 112 с. : табл., іл.

10. Паньків В. І. Нові рекомендації Американської діабетичної асоціації 2018 року з діагностики та лікування цукрового діабету / В. І. Паньків // Здоров'є жінчини. – 2018. – № 2. – С. 56-60.

11. Педіатрія : підруч. для студентів вищих мед. навч. закл. IV рівня акредитації / О. В. Тяжка [та ін.] ; за ред. О. В. Тяжкої ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця МОЗ України. – 5-те вид., випр. та допов., оновлене. –Вінниця : Нова кн., 2018. – 1150 с. : табл., іл.

12. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунопрофілактики. : підруч. для студ. мед. (фарм.) училищ, коледжів, академій та інститутів медсестринства / С. К. Ткаченко [та ін.] ; ред.: С. К. Ткаченко, Р. І. Поцюрко. – 7-е вид., випр. – Київ : Медицина, 2018. – 590 с. : іл., табл.

13. Практичні навички в педіатрії : навч. посіб. для студ. мед. училищ, коледжів, академії та інститутів медсестринства / Н. О. Кудрюмова [та ін.]. – Київ : Медицина, 2018. – 295 с. : іл, табл.

14. Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології : зб. наук. праць. – Київ, Луганськ, 2012. – Вип. 1 (109). – 414 с. : іл., табл.

15. Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології : зб. наук. праць. – Київ, 2012. – Вип. 3 (111). – 416 с. : табл., іл.

16. Симптоми та синдроми в практичній фармації. Принципи терапії : навч. посіб. для студ. вищ. навч.закл. / І. А. Зупанець [та ін.] ; за ред. І. А. Зупанця, В. П. Черних ; Нац. фармац. ун-т МОЗ України. – Харків : Золоті сторінки , 2018. – 115 с. : табл., іл.

17. Цукровий діабет як міждисциплінарна проблема: стандарти діагностики і лікування з позиції доказовості : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю 16 верес. 2011 р., Харків / Харк. нац. мед. ун-т [та ін.]; редкол.: В. М. Лісовий [та ін.]. – Харків, 2011. – 104 с. : іл., табл.

Розділ 2.

Лікування цукрового діабету.

1. Автономна нейропатія серця у хворих на цукровий діабет 2-го типу: лікування і профілактика : метод. рек. / уклад.: О. О. Сергієнко, В. О. Сергієнко // Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького, Укр. центр наук. мед. інформ. та пат.-ліцензійної роботи. – Київ, 2011. – 22 с.

2. Альтернативні засоби профілактики і лікування цукрового діабету II типу у дітей / О. О. Цицюра [та ін.] // Зб. наук. праць співроб. НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2010. – Вип. 19, кн. 2. – С. 694-701.
3. Бабінець А. С. Аналіз ефективності комплексної реабілітації із застосуванням голкорексфлексотерапії на основі оцінки лабораторних показників та якості життя хворих із цукровим діабетом // Жіноче здоров'я: імплементація сучасних протоколів в клінічну практику : зб. наук. праць Всеукр. міждисциплінар. наук.-практ. конф, 1-2 берез. 2018 р., Тернопіль; Держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : Підруч. і посіб, 2018. – С. 6.
4. Вдосконалення лікування хворих на цукровий діабет шляхом підвищення знань стосовно техніки самовведення інсуліну : метод. рек. / уклад.: Б. М. Маньковський, Н. М. Жердьова // Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика, Укр. центр наук.-мед. інформації і пат.-ліцензійної роботи. – Київ, 2012. – 31 с. : іл.
5. Ендокринологія : підруч. для студентів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / П. М. Боднар [та ін.] // Нац. АМН України. – 4-те вид., оновлене та допов. – Вінниця : Нова Кн., 2017. – 449 с. : табл., іл.
6. Журавльова Л. В. Актуальні підходи до лікування хворих на цукровий діабет : навч. посіб. для студ., лікарів-інтернів, терапевтів та лікарів заг. практик. / Л. В. Журавльова, О. М. Кривоносова. – Київ : Медкнига, 2019. – 143 с.
7. Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П. Л. Шупика / О. О. Цицюра [та ін.]. – Київ, 2010. – Вип. 19, кн. 1. – С. 282-290.
8. Ковалеко С. М. Вибір допоміжних речовин при створенні комбінованих таблеток для лікування діабетичних ускладнень / С. М. Коваленко // Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології : зб. наук. праць. – Київ, Луганськ, 2012. – Вип. 1 (109). – С. 333-340.
9. Комплекси санаторно-курортного лікування хворих з ішемічною хворобою серця після хірургічної реваскуляризації міокарду з супутньою патологією (артеріальна гіпертензія, цукровий діабет, гонартроз) : метод. рек. / Укр. НДІ мед. реабілітації та курортології МОЗ України, Укр. центр наук. мед. інформації та патент.-ліценз. роботи МОЗ України ; уклад.: К. Д. Бабов [та ін.]. – Київ, Одеса, 2016. – 20 с. : табл.
10. Лайко А. А. Вплив фітопрепарату ВНО 10.30 на енергетичні процеси тканин у щурів за умов експериментальної моделі цукрового діабету 1 типу / А. А. Лайко // Журнал вушних, носових і горлових хвороб. – 2017. – № 3. – С. 61-62.
11. Лікувальна ефективність діодної лазеркоагуляції сітківки при непроліферативній діабетичній ретинопатії / М. Д. Вершиніна [та ін.] //

Проблемы, достижения и перспективы развития медико-биологических наук и практического здравоохранения : тр. Крым. гос. мед. ун-та им. С. И. Георгиевского. – Симферополь, 2010. – Т. 146, ч. 1. – С. 196.

12. Лікування діабетичних ангіонейропатій нижніх кінцівок на санаторному етапі : метод. посіб. / М. Л. Кирилюк, В. С. Волянська, К. Е. Колесник, Л. І. Фісенко, О. Д. Гавловський, Т. І. Малихіна. – Київ : КІМ, 2010. – 87 с. : табл.

13. Лучицький В. Є. Тестостеронзамісна терапія у чоловіків, хворих на цукровий діабет 2-го типу із синдромом недостатності тестостерону / В. Є. Лучицький, Є. В. Лучицький, М. Д. Тронько / Ендокринологія. – 2016. – Т. 21, № 4. – С. 321-326.

14. Мерецький В. М. Морфологічні зміни у внутрішніх органах у періоді ранніх проявів після черепно-мозкової травми за умов цукрового діабету / В. М. Мерецький, М. М. Корда // Здобутки клінічної і експериментальної медицини. – 2013. – № 1. – С. 96-99.

15. Михайлов Б. В. Психотерапія в соматичній медицині / Б. В. Михайлов, Б. С. Федак ; Харк. мед. акад. післядиплом. освіти МОЗ України. – Харків : Точка, 2017. – 507 с. : табл., іл.

16. Нікберг І. І. Лікувально-профілактичний режим хворих на цукровий діабет / І. І. Нікберг, Н. Я. Крайничин. – Київ, 2013. – 208 с. : табл.

17. Оптимізація лікарського забезпечення хворих на цукровий діабет 2 типу на основі фармакоекономічних досліджень : метод. рек. / Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова МОЗ, Укр. центр наук. мед. інформації та пат.-ліцензійної роботи ; уклад.: Т. А. Германюк. – Вінниця : ВНМУ ім. М. І. Пирогова, 2015. – 27 с. : іл., табл.

18. Осьодло Г. В. Практичні аспекти внутрішньої медицини : навч. посіб. – Київ : Чапчинська Н. В., 2020. – Т. 1. – 577 с.

19. Порушення оваріо-менструального циклу та оцінка стану кровотоку в судинах малого тазу у жінок фертильного віку із наявністю цукрового діабету І типу / Б. Ф. Мазорчук [та ін.] // Зб. наук. праць Асоц. акушерів-гінекологів України. – Київ : Інтермед, 2010. – С. 694-697.

20. Практичні навички в педіатрії : навч. посіб. для студ. мед. училищ, коледжів, академій та інститутів медсестринства / Н. О. Кудрюмова [та ін.]. – Київ : Медицина, 2018. – 295 с. : іл., табл.

21. Результати введення тріамцінолону ацетоніду в передню камеру ока в лікуванні та профілактиці прогресування непроліферативної діабетичної ретинопатії / З. Ф. Веселовська [та ін.] // Проблемы, достижения и перспективы

развития медико-биологических наук и практического здравоохранения : тр. Крым. гос. мед. ун-та им. С. И. Георгиевского. – Симферополь, 2010. – Т. 146, ч. 1. – С. 196-197.

22. Симптоми та синдроми в практичній фармації. Принципи терапії : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. А. Зупанець [та ін.]; за ред. І. А. Зупанця, В. П. Черних ; Нац. фармац. ун-т МОЗ України. – Харків : Золоті сторінки, 2018. – 115 с. : табл., іл.

23. Сірман Я. В. Оцінка клінічної ефективності застосування бетаметазону в комплексному лікуванні діабетичної ретинопатії і макулярного набряку за допомогою лазерної коагуляції / Я. В. Сірман // Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2010. – Вип. 19, кн. 1. – С. 282-290.

24. Солейко О. В. Солодкий, як мед, підступний, наче пантера: тисячолітня історія цукрового діабету / О. В. Солейко, Л. П. Солейко, Т. С. Шеремета. // Мистецтво лікування. – 2014. № 3/4 (109-110). – С. 55-56.

25. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів. Невідкладні стани в терапії : довід.-посіб. / за ред. Ю. М. Мостового ; Вінниц. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова. – 21-е вид., допов. і переробл. – Київ : Центр ДЗК, 2016. – 687 с. : табл.

26. Сучасні стратегічні підходи до корекції сумарного кардіоваскулярного ризику у пацієнтів з есенціальною артеріальною гіпертензією та супутнім цукровим діабетом 2 типу : метод. посіб. для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закл. (ф-тів) післядиплом. освіти / Н. І. Швець, Т. М. Бенца, О. А. Пастухова, О. О. Фогель. – Київ, 2010. – 94 с. : табл.

27. Ткаченко В. І. Оцінювання якості діабетологічної допомоги та результати впровадження уніфікованого клінічного протоколу з ведення цукрового діабету 2-го типу за індикаторами якості / В. І. Ткаченко / Сімейна медицина. – 2015. – № 2. – С. 193-194.

28. Тронько М. Д. Стероїдні гормони і цукровий діабет : монографія / М. Д. Тронько, О. В. Корпачева-Зінич. – Київ : Кн. плюс, 2010. – 197 с. : іл., табл.

29. Фармацевтична допомога хворим на цукровий діабет (сучасні прилади для самоконтролю) : метод. рек. / І. О. Власенко [та ін.]. – Київ : Інтерсервіс, 2012. – 30 с. : табл.

30. Фізична реабілітація хворих на цукровий діабет : навч.-метод. посіб. / О. А. Владимиров, С. К. Копчак, Р. В. Чудна, Ю. П. [та ін.]. – Київ, 2012. – 24 с. : табл.

31. Хімiон Л. В. Маркери субклiнiчного атеросклерозу та iхнiй зв'язок iз метаболiчними порушеннями у хворих на цукровий дiабет 2-го типу / Л. В. Хiмiон [та iн.] / Сiмейна медицина. – 2015. – № 2. – С. 67-70.
32. Хiрургiчні методи лiкування метаболiчного синдрому та цукрового дiабету 2 типу : метод. рек. / А. М. Кваченюк, М. П. Захараш, О. Ю. Iоффе [та iн.] // Iн-т ендокринологiї та обмiну речовин iм. В. П. Комiсаренка АМН України, Нац. акад. мед. наук України, Укр. центр наук. мед. iнформацiї та пат.-лiцензiйної роботи. – Киiв, 2010. – 24 с. : iл.
33. Хiрургiя гнiйно-некротичних ускладнень за синдрому дiабетичної стопи / I. Я. Дзюбановський [та iн.] ; Терноп. держ. мед. ун-т iм. I. Я Горбачевського МОЗ України, Буковин. держ. мед. ун-т. – Тернопiль : ТДМУ : Укрмедкнига, 2018. – 314 с. : табл., iл.
34. Цукровий дiабет 2-го типу у практицi сiмейного лiкаря : практи. посiб. / З. Ф. Веселовська [та iн.]; за ред. О. С. Ларiна ; Укр. наук.-практик. центр ендокрин. хiрургiї, трансплантацiї ендокрин. органiв i тканин МОЗ України. – Киiв : Експрес-Полiграф, 2013. – 271 с. : табл., iл.
35. Матерiали науково-практичної конференцiї з мiжнародною участю «Цукровий дiабет як iнтегральна проблема внутрiшньої медицини», присвяченої 210-рiччю з дня заснування ХНМУ та пам'ятi професора В. Х. Хворостiнки (1939-2010) 11 верес. 2015 р. / Харкiв. нац. мед. ун-т/ за ред. В. М. Лiсового. – Харкiв : ХНМУ, 2015. – 143 с.
36. Чолак I. С. Перспективи використання лiкарських рослин у лiкуваннi цукрового дiабету / I. С. Чолак, О. I. Ємельянова // Мiсце народної i нетрадицiйної медицини в палiативнiй допомозi : матерiали Мiжнар. Наук.-практик. конф., присвяч. Всесвiтньому Дню палiативної та хосписної допомоги, 10-11 жовт. 2013р.; Нац. мед. акад. пiслядиплом. освiти iм. П. Л. Шупика, МОЗ України. – Киiв, 2013. – 113 с.
37. Чухраєв М. В. Медико-психологiчний пiдхiд у фiзiотерапевтичному лiкуваннi хворих на цукровий дiабет 2 типу / М. В. Чухраєв [та iн.]. – Вiсник наук. дослiджень. – 2016. – № 3. – С. 83-84.
38. Швед М. I Стратифiкацiя та корекцiя кардiоренальних факторiв ризику з використанням прямого iнгiбiтору ренину у хворих на цукровий дiабет 2 типу та артерiальну гiпертензiю : метод. рек. / М. I. Швед, Н. В. Пасечко, I. В. Панькiв // Терноп. держ. мед. ун-т iм. I. Я. Горбачевського, Укр. центр наук.-мед. iнформацiї та патент.-лiценз. роботи. – Киiв, 2010. – 28 с. : табл., iл.
39. Шлапак I. П. Цукровий дiабет: погляд з позицiї лiкаря-анестезiолога : навч. посiб. / I. П. Шлапак, О. А. Галушко. – Киiв : Книга плюс, 2010. – 158 с. : табл., iл

Розділ 3.

Цукровий діабет та супутні захворювання.

1. Аксентійчук Х. Б. Неалкогольна жирова хвороба печінки у хворих на цукровий діабет 2 типу: поширеність, фактори ризику, методи неінвазивної діагностики : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 / Х. Б. Аксентійчук ; Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького МОЗ України. – Львів, 2013. – 20 с. : табл., іл.
2. Аполоніна А. В. Стан протидифтерійного імунітету у дітей та підлітків, хворих на цукровий діабет 1 типу : автореф. дис. канд. мед. наук: 14.02.02 / А. В. Аполоніна ; Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України, ДУ Ін-т епідеміології та інфекц. хвороб ім. Л. В. Громашевського НАМН України. – Київ, 2012. – 23 с. : табл., іл.
3. Актуальні питання офтальмології : матеріали наук.-практ. конф. офтальмологів Чернівецької, Івано-Франківської, Тернопільської, Хмельницької областей України 20-21 верес. 2017 р., м. Чернівці / Т-во офтальмологів України, Ін-т очн. хвороб і тканин. терапії ім. В. П. Філатова НАМН України, Буковин. держ. мед. ун-т ; ред. Н. В. Пасечнікова [та ін.]. – Одеса ; Чернівці, 2017. – 235 с.
4. Бездітко П. А. Моделювання вторинної неоваскулярної глаукоми у щурів на фоні стрептозотоцинового діабету / П. А. Бездітко, І. М. Безкоровайна // Проблемы, достижения и перспективы развития медико-биологических наук и практического здравоохранения : тр. Крым. гос. мед. ун-та им. С. И. Георгиевского. – Симферополь, 2010. – Т. 146, ч. 1. – С. 12-14.
5. Борисов С. О. Корекція тіолового статусу в крові та тканинах нирок щурів при моделюванні гострого пієлонефриту та супутнього цукрового діабету І типу / С. О. Борисов // Урологія. – 2019. – Т. 23, № 1. – С. 17-22.
6. Возіанов С. О. Особливості загального стану хворих з поєднаною патологією - сечокам'яною хворобою єдиної нирки та цукровим діабетом 2-го типу / С. О. Возіанов [та ін.] // Здоров'яє мужчини. – 2019. – № 1. – С. 100.
7. Горбенко Н. І. Комбінований препарат Кратал в терапії серцево-судинної патології за умов метаболічного синдрому та цукрового діабету 2-го типу / Н. І. Горбенко, С. П. Олейнікова, А. С. Шаламай / Кровообіг та гемостаз. – 2015. – № 1/2 – С. 73-75.
8. Гриб В. А. Стан еритроциту та його вплив на клінічний перебіг та ступінь важкості діабетичної дистальної симетричної поліневропатії / В. А. Гриб // Зб. наук. праць спів роб. НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ. – 2010. – Вип. 19, кн. 2. – С. 358-365.

9. Гришко Л. Ю. Показники аденілової системи крові хворих на неалкогольний стеатогепатит на тлі цукрового діабету 2-го типу / Л. Ю. Гришко // Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології : зб. наук. праць. – Київ, Луганськ. – 2010. – Вип. 5(101). – С. 189-199.
10. Дербак М. А. Клініко-патогенетичні аспекти хронічного гепатиту С у поєднанні з цукровим діабетом / М. А. Дербак ; Ужгород. нац. ун-т. – Ужгород : Говерла, 2018. – 255 с. : табл., іл.
11. Долженко М. М. Ішемічна хвороба серця на тлі цукрового діабету типу 2: особливості перебігу та обґрунтування терапії : монографія / М. М. Долженко, Н. А. Перепельченко, А. Я. Базилевич. – Київ : Медкнига, 2010. – 99 с. : табл., іл.
12. Дуфинець В. А. Профілактика порушень зору внаслідок ускладнень Цукрового діабету в первинній ланці охорони здоров'я / В. А. Дуфинець // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. – 2015. – № 1. – С. 118-119.
13. Єфімов А. С. Зміни в гемостатичній системі при легкій формі цукрового діабету 2 типу / А. С. Єфімов, Л. В. Шуляренко // Зб. наук. праць співроб. НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ. – 2010. – Вип. 19, кн. 2. – С. 370-375.
14. Застосування пептидних біорегуляторів - ретиналаміну і кортексину у хворих з діабетичною ретинопатією / М. Д. Вершиніна [та ін.] // Проблемы, достижения и перспективы развития медико-биологических наук и практического здравоохранения : тр. Крым. гос. мед. ун-та им. С. И. Георгиевского. – Симферополь, 2010. – Т. 146, ч. 1. – С. 195.
15. Зінов'єва О. Г. Зміни збудливості литкового м'яза за умов експериментального цукрового діабету / О. Г. Зінов'єва, О. Г. Родинський, О. В. Мозгунов // Фізіологічний журнал. – 2012. – Т. 58, № 6. – С. 118-119.
16. Ішемічна хвороба серця, цукровий діабет 2-го типу та анемія: сучасний клінічний та фізичний погляд на коморбідну патологію / М. Ю. Коломоєць [та ін.]. – Чернівці ; Київ : Колорит, 2015. – 176 с. : табл., іл.
17. Ішемічна хвороба серця у пацієнтів із цукровим діабетом / А. В. Руденко [та ін.] ; за заг. ред. А. В. Руденка, О. І. Мітченко. – Київ : Агат-Принт, 2016. – 182 с. : табл., іл.
18. Кононець О. М. Деякі клінічні та реовазографічні особливості больових попереково-крижових синдромів у хворих на цукровий діабет / О. М. Кононець // Зб. наук. праць співробітників НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ : НМАПО ім. П. Л. Шупика, 2011. – Вип. 20, кн. 2. – С. 281-287.

19. Левицький, В. А. Гісто-ультраструктура язика в нормі і при цукровому діабеті I типу / В. А. Левицький // Вісник морфології. – 2019. – № 2. – С. 321-322.
20. Мерецький В. М. Структурно-морфологічні порушення внутрішніх органів щурів при черепно-мозковій травмі на тлі цукрового діабету / В. М. Мерецький // Шпитальна хірургія. – 2012. – № 4. – С. 56-60.
21. Михайлов Б. В. Психотерапія в соматичній медицині / Б. В. Михайлов, Б. С. Федак ; Харк. мед. акад. післядиплом. освіти МОЗ України. – Харків : Точка, 2017. – 507 с. : табл., іл.
22. Морфофункціональні зміни надниркових залоз у ранні терміни розвитку стрептозотоцинового цукрового діабету / О. Ya. Zhurakivska, V. M. Zhurakivskyi, V. A. Miskiv, U. M. Dutchak, H. V. Kulynych, Yu. L. Tkachuk / Клінічна анатомія та оперативна хірургія. – 2019. – Т. 18, № 2. – С. 82-88.
23. Орлик О. С. Частота розповсюдження діабетичної полінейропатії різного ступеню прояву / О. С. Орлик, Б. М. Маньковський // Зб. наук. праць спів роб. НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2010. – Вип. 19, кн. 2. – С. 375-380.
24. Оврах Т. Г. Тромбоцитарний гемостаз та порушення вуглеводного обміну у хворих на ішемічну хворобу серця в поєднанні з цукровим діабетом 2-го типу при подвійній антитромбоцитарній терапії / Т. Г. Оврах / Кровообіг та гемостаз. – 2015. – № 1/2. – С. 133.
25. Орленко В. Л. Артропатії у хворих на цукровий діабет: сучасні принципи лікування (частина 2) / В. Л. Орленко / Ендокринологія. – 2016. – Т 21, № 4. – С. 359-365.
26. Орлик О. С. Частота розповсюдження діабетичної полінейропатії різного ступеню прояву / О. С. Орлик, Б. М. Маньковський // Зб. наук праць спів роб. НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2010. – Вип. 19, кн. 2. – С. 375-380.
27. Павлів О. Б. Сухий кератокон'юнктивіт у хворих на цукровий діабет / О. Б. Павлів, Г. Я. Павловська, С. Я. Рафалюк // Проблемы, достижения и перспективы развития медико-биологических наук и практического здравоохранения : тр. Крым. гос. мед. ун-та им. С. И. Георгиевского. – Симферополь, 2010. – Т. 146, ч. 1. – С. 141-143.
28. Приступок О. М. Чинники ризику серцево-судинних подій залежно від стану компенсації цукрового діабету / О. М. Приступок / Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. – 2012. – № 1. – С. 228.
29. Прудюс П. Г. Посібник для сімейних лікарів з ведення хворих на цукровий діабет : для лікарів-ендокринологів, лікарів заг. практики- сімейн. медицини, лікарів- інтернів та курсантів закл. післядиплом. освіти /

П. Г. Прудіус, Н. В. Костюк. – Київ : Ферзь, 2012. – 70 с. : табл., іл.

30. Пянтковська Н. С. Деякі статеві та вікові аспекти перебігу діабетичної полінейропатії у дітей віком 10-18 років / Н. С. Пянтковська, О. В. Ткаченко // Зб. наук. праць співроб. НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2010. – Вип. 19, кн. 2. – С. 685-689.

31. Результати альтернативного інтраокулярного введення тріамцінолону у хворих з діабетичним макулярним набряком на фоні непроліферативної діабетичної ретинопатії / З. Ф. Веселовська [та ін.] // Сучасні досягнення офтальмохірургії : наук.-практ. конф. з міжнар. участю 9-10 листоп. 2010 р. – Київ, 2010. – С. 80-81.

32. Результати введення тріамцінолону ацетоніду в передню камеру ока в лікуванні та профілактиці прогресування непроліферативної діабетичної ретинопатії / З. Ф. Веселовська [та ін.] // Проблемы, достижения и перспективы развития медико-биологических наук и практического здравоохранения : тр. Крым. гос. мед. ун-та им. С. И. Георгиевского. – Симферополь, 2010. – Т. 146, ч. 1. – С. 196-197.

33. Саноян В. В. Оцінка ефективності лікування хронічного генералізованого пародонтиту у хворих на цукровий діабет типу 2 шляхом застосування фізичних та імунологічних показників ротової рідини : автореф. дис...канд. мед. наук: 14.01.22 / В. В. Саноян ; Донец. нац. мед. ун-т ім. М. Горького, Укр. мед. стоматолог. акад. – Полтава, 2013. – 21 с. : табл.

34. Середницька К. Р. Вміст серотоніну та триптофану у головному мозку щурів з цукровим діабетом 2-го типу за умов довготривалого введення метаклорофенілпіперазину / К. Р. Середницька, В. В. Конопельнюк, О. М. Савчук // Фізіологічний журнал. – 2012. – Т. 58, № 6. – С. 113.

35. Сірман Я. В. Оцінка клінічної ефективності застосування бетаметазону в комплексному лікуванні діабетичної ретинопатії і макулярного набряку за допомогою лазерної коагуляції / Я. В. Сірман // Зб. наук. праць спів роб. НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2010. – Вип. 19, кн. 1. – С. 282-290.

36. Спосіб лікування діабетичної дистальної симетричної поліневропатії у хворих на цукровий діабет 2 типу : метод. рек. / Івано-Франків. нац. мед. ун-т МОЗ України, Укр. центр наук. мед. інформації та патент.-ліценз. роботи; уклад.: Р. Д. Герасимчук, В. А. Гриб. – Київ, 2011. – 29 с. : іл.

37. Стець М. М. Особливості перебігу анаеробної неклостридіальної флегмони у хворих похилого віку з коморбідними станами на тлі цукрового діабету / М. М. Стець // Шпитальна хірургія. – 2014. – № 4. – С. 78-80.

38. Сухолиткий В. М. Віддалені клінічні результати комплексного лікування генералізованого пародонтиту у хворих на тлі цукрового діабету / В. М. Сухолиткий, В. М. Сухолитки / Архів клінічної медицини, 2012. – № 1. – С. 84-87.

39. Ткаченко О. В. Клініко-лабораторні кореляції характеристик болю при больових попереково-крижових синдромах у хворих на цукровий діабет / О. В. Ткаченко, О. М. Кононець // Зб. наук. праць співроб. НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2010. – Вип. 19, кн. 2. – С. 103-110.

40. Топчій І. І. Взаємозв'язок показників запалення, фіброзу та функціонального резерву нирок у хворих на цукровий діабет 2-го типу / І. І. Топчій [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної медицини, 2016. – Т. 16, вип.3. – С. 111-115.

41. Удосконалення ранньої діагностики та диференційованого лікування пацієнтів з непсихотичними психічними розладами з урахуванням стану нервової системи / В. М. Пашковський [та ін.] ; за ред. В. М. Пашковського ; Буков. держ. мед. ун-т. – Чернівці : Технодрук, 2019. – 323 с.

42. Шкрібнюк Р. Ю. Функціональний стан мікроциркуляції пародонта у хворих на генералізований пародонтит на тлі цукрового діабету І типу з кардіоміопатією / Р. Ю. Шкрібнюк, О. І. Мрочко, Н. Р. Ключковська // Український стоматологічний альманах. – 2016. – № 4. – С. 33-35.

Розділ 4.

Профілактика цукрового діабету.

1. Альтернативні засоби профілактики і лікування цукрового діабету II типу у дітей / О. О. Цицюра [та ін.] // Зб. наук. праць співроб. НМАПО ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2010. – Вип. 19, кн. 2. – С. 694-701.

2. Бойко А. І. Профілактика ускладнень у пацієнтів із сечокам'яною хворобою на тлі цукрового діабету 2-го типу після екстракорпоральної ударно-хвильової літотрипсії та контактної уретеролітотрипсії / А. І. Бойко, Д. І. Купрін // Здоров'я людини. – 2019. – № 1. – С. 35-38.

3. Вернигородська М. В. Обґрунтування доцільності застосування проби з дозованим фізичним навантаженням у хворих на цукровий діабет / М. В. Вернигородська, В. Ю. Забур'янова, О. В. Дзюняк // Ендокринологія. – 2014. – Том 19, N 4. – С. 282.

4. Дуфинець В. А. Профілактика порушень зору в наслідок ускладнень цукрового діабету в первинній ланці охорони здоров'я / В. А. Дуфинець // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. – 2015. – № 1. – С. 118-119.

5. Klupa T. Чи стануть реальністю профілактика та лікування цукрового діабету 1 типу? / Т. Klupa // Діабет. Ожиріння. Метаболічний синдром. – 2017. – № 5. – С. 22-24.
6. Корж О. М. Профілактика серцево-судинних захворювань при цукровому діабеті: роль глікемічного контролю / О. М. Корж // Сімейна медицина. – 2019. – № 1. – С. 76-79.
7. Mitrakou M. Профілактика цукрового діабету 2 типу – історія успіху чи вічна невдача? / М. Mitrakou // Діабет. Ожиріння. Метаболічний синдром. – 2017. – № 5 – С. 61-63.
8. Нікберг І. І. Лікувально-профілактичний режим хворих на цукровий діабет / І. І. Нікберг, Н. Я. Крайничин. – Київ, 2013. – 208 с. : табл.
9. Огнев В. А. Стан проінформованості батьків дітей, що хворіють на цукровий діабет як важливий аспект оптимізації медичної допомоги дітям / В. А. Огнев, Л. І. Чумак // Східноєвропейський журнал громадського здоров'я. – 2012. – № 1. – С. 221-222.
10. Процюк О. В. Профілактика гестаційного діабету як передумова зменшення частоти вродженої патології серед новонароджених / О. В. Процюк, О. В. Линчак, Л. Ф. Матюха // Сімейна медицина. – 2013. – № 4. – С. 172.
11. Скачко Б. Г. Цукровий діабет: хвороба століття, чи розплата за легковажність? / Б. Г. Скачко, Г. О. Орещук. – Київ : Здоров'я, 2012. – 95 с.
12. Скибчик В. А. Блокатори бета-адренорецепторів: ризик чи профілактика ускладнень цукрового діабету 2-го типу? / В. А. Скибчик, Т. М. Соломенчук // Ліки України. – 2010. – № 6. – С. 62-66.
13. Стаднюк Л. А. Профілактика цукрового діабету 2-го типу / Л. А. Стаднюк, О. В. Лапшин, Н. О. Сергієнко // Мистецтво лікування. – 2010. – № 3. – С. 21-25.
14. Цап'як К. С. Поширеність цукрового діабету в м. Жовті Води Дніпропетровської області / С. П. Шута, І. І. Ткачук, Я. С. Копайгора // Укр. наук.-мед. молодіжний журнал. – 2016. – Спец. вип. № 1. – С. 48.
15. Шута С. П. Профілактика цукрового діабету II типу шляхом контролю рівня фізичної активності та маси тіла / С. П. Шута, І. І. Ткачук, Я. С. Копайгора // Укр. наук.-мед. молодіжний журнал. – 2016. – Спец. вип. № 1. – С. 48.

Розділ 5. «Школа діабетика».

1. Ахманов М. Настольная книга диабетика / М. Ахманов, Х. Астамирова. – Москва : Эксмо, 2015. – 496 с.
2. Данилова Н. А. Диабет и фитнес : за и против / Н. А. Данилова. – Москва : Вектор, 2010. – 128 с.
3. Дедов И. И. Сахарный диабет у детей и подростков / И. И. Дедов, Т. Л. Кураева, В. А. Петеркова . – 2-е изд., перераб. и доп. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2013. – 271 с. : рис., табл.
4. Євдокименко П. Причина твоєї хвороби. Про що вам не розкажуть лікарі / П. Євдокименко. – Київ : Навч. Книга, 2011. – 280 с.
5. Карамышева Т. Диабет. Современная энциклопедия с новейшими рекомендациями./ Т. Карамышева. – Москва : Вектор, 2016. – 464 с.
6. Оцінка знань пацієнтів, хворих на цукровий діабет 1 та 2 типу через рік після проходження курсу навчання у школі діабету / Н. М. Музь, В. А. Музь, О. Я. Самсон, О. В. Антропова // Ендокринологія. – 2014. – Том 19, №4. – С. 326-327.
7. Пигулевская И. Всё, что нужно знать о сахарном диабете / И. Пигулевская. – Москва : Центрполиграф, 2016. – 352 с.
8. Потолочна, М. Д. Цукровий діабет : якість життя і харчування / М. Д. Потолочна. – Київ : Люди в білому, 2013. – 61 с. : іл.
9. Романова М. Еда как лекарство : лечим діабет / М. Романова. – Москва : Риппол классик, 2016. – 192 с.
10. Румянцева Т. Деликатесы для диабетиков / Т. Румянцева. – Москва : Центрполиграф, 2016. – 352 с.
11. Скачко Б. Г. Цукровий діабет : хвороба століття, чи розплата за легковажність? / Б. Г. Скачко, Г. О. Орещук. – Київ : Здоров'я, 2012. – 95 с.
12. Фадеев П. Цукровий діабет / П. Фадеев. – Харків : Школа, 2014. – 240 с. : табл., схеми.
13. Чойжинимаева С. Антидиабет. Ваш новый образ жизни / С. Чойжинимаева. – Москва : Аргументы недели, 2016. – 192 с.

14. Чумак С. О. Арифметика діабетика, або арифметика здоров'я. Кишеньковий довідник для дітей, хворих на цукровий діабет, та їхніх батьків / С. О. Чумак. – Київ, 2017. – 55 с. : іл.

Розділ 6.

Автореферати дисертацій.

1. Аксентійчук Х. Б. Неалкогольна жирова хвороба печінки у хворих на цукровий діабет 2 типу: поширеність, фактори ризику, методи неінвазивної діагностики : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 / Х. Б. Аксентійчук ; Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького МОЗ України. – Львів, 2013. – 20 с. : табл., іл.

2. Аполоніна А. В. Стан протидифтерійного імунітету у дітей та підлітків, хворих на цукровий діабет 1 типу : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.02.02 / А.В. Аполоніна ; Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України, ДУ Ін-т епідеміології та інфекц. хвороб ім. Л. В. Громашевського НАМН України. – Київ, 2012. – 23 с. : табл., іл.

3. Бельчина Ю. Б. Роль ендотеліальної дисфункції у розвитку метаболічної кардіоміопатії у хворих на цукровий діабет 1 типу : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.14 / Ю. Б. Бельчина ; Ін-т ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка НАМН України. – Київ, 2013. – 20 с. : табл.

4. Вонс Л. З. Підвищення ефективності лікування хворих на цукровий діабет та хронічну хворобу нирок з урахуванням клініко-лабораторних та психосоматичних змін : автореферат дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 - внутрішні хвороби / Л. З. Вонс ; Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль, 2018. – 20 с. : табл., іл.

5. Гавриленко Ю. В. Клініко-лабораторна діагностика та лікування хронічних хвороб глотки у дітей, хворих на цукровий діабет 1-го типу : автореф. дис. д-ра мед. наук: 14.01.19 - оториноларингологія / Ю. В. Гавриленко ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України, Ін-т отоларингології ім. О. С. Коломійченка НАМН України. – Київ, 2019. – 39 с. : табл., іл.

6. Глущенко Н. В. Особливості енергетичного та мікроелементного забезпечення дітей, хворих на цукровий діабет, та їх корекція : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.10 / Н. В. Глущенко ; Сум. держ. ун-т, Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця МОЗ України. – Київ, 2012. – 21 с. : табл.

7. Глущенко С. В. Оптимізація діагностики та лікування неалкогольного стеатогепатиту у хворих на цукровий діабет 2 типу шляхом вивчення маркерів мітохондріальної дисфункції : автореф. дис. ... доктора мед. наук: 14.01.02-внутрішні хвороби / С. В. Глущенко ; Харк. мед. акад. післядиплом освіти МОЗ України, Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України. – Харків, 2015. – 20 с.

8. Горобейко М. Б. Методологічні підходи до вибору терапевтичного лікування синдрому діабетичної стопи на основі стратифікаційних критеріїв ішемії нижніх кінцівок у хворих на цукровий діабет 2-го типу : автореферат дисертації ... доктора медичних наук: 14.01.14 – ендокринологія / М. Б. Горобейко ; Укр. наук.-практ. центр ендокрин. хірургії, трансплантації ендокрин. органів і тканин. – Київ, 2015. – 42 с. : табл.
9. Гула Г. В. Особливості комплексного хірургічного лікування гострокровоточивих гастродуоденальних виразок у хворих на цукровий діабет 2 типу : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.03 / Г. В. Гула ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця МОЗ України, Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького. – Львів, 2013. – 21 с. : табл.
10. Деєва Ю. В. Периферичні і центральні порушення вестибулярного аналізатора у хворих на цукровий діабет (клініко-експериментальне дослідження) : автореф. дис. ... д-ра мед. наук: 14.01.19 / Ю. В. Деєва ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – Київ, 2012. – 32 с. : табл., іл.
11. Демченко О. А. Оптимізація навчання самоконтролю як складової комплексного лікування дітей, хворих на цукровий діабет 1 типу : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.14 / О. А. Демченко ; Ін-т пробл. ендокрин. патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України. – Харків, 2013. – 22 с. : таб.
12. Діденко С. М. Хірургічне лікування хронічної критичної ішемії нижніх кінцівок у хворих на цукровий діабет : автореф. дис. ... д-ра мед. наук : 14.01.03 - хірургія / С. М. Діденко ; Ін-т заг. та невідклад. Хірургії ім. В. Т. Зайцева НАМН України, Харк. мед. акад. післядиплом. освіти МОЗ України. – Харків, 2019. – 36 с. : табл.
13. Дунаєва І. П. Адипонектинемія та асоційовані фактори кардіоваскулярного ризику у хворих на цукровий діабет 2 типу з неалкогольною жировою хворобою печінки та їх нутрієнтна корекція : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.14 - ендокринологія / І. П. Дунаєва ; Ін-т пробл. ендокрин. патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України, Ін-т ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка НАМН України. – Київ, 2017. – 26 с. : табл., іл.
14. Зорій І. А. Клінічно-діагностичні особливості діабетичної полінейропатії у хворих на цукровий діабет 2-го типу залежно від поліморфізму гена ендотеліальної NO-синтази : автореферат дис. ... канд. мед. наук: 14.01.15 - нервові хвороби / І. А. Зорій ; Буковин. держ. мед. ун-т МОЗ України, Ін-т неврології, психіатрії та наркології. – Харків, 2015. – 20 с.
15. Іваськіва К. Ю. Клінічні особливості інфекцій сечових шляхів у хворих на цукровий діабет та їх лікування з урахуванням імунологічних порушень : автореф. дис...канд. мед. наук: 14.01.14 / К. Ю. Іваськіва ; ДУ" Ін-т

ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренко НАМН України". – Київ, 2012. – 20 с. : табл. 1.

16. Івко Т. І. Оптимізація лікарського забезпечення хворих на цукровий діабет 2 типу на основі маркетингових і фармакоеконімічних досліджень : автореф. дис. ... канд. фармацевт. наук: 15.00.01 - технологія ліків, організація фармацевтичної справи та судова фармація / Т. І. Івко ; Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова, Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України. – Київ, 2016. – 24 с. : табл.

17. Іквука Ф. О. Особливості ураження нирок у хворих на артеріальну гіпертензію і цукровий діабет 2-го типу та оптимізація лікування : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 - внутрішні хвороби / Ф. О. Іквука. – Івано-Франківськ, 2018. – 20 с.

18. Жердьова Н. М. Когнітивні розлади у хворих на цукровий діабет : фактори ризику, механізми розвитку, клінічні прояви, методи корекції : автореферат дис. д-ра мед. наук: 14.01.14 - ендокринологія, 222 - медицина / Н. М. Жердьова ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України, Укр. науково-практ. центр ендокрин. хірургії, трансплантації ендокрин. органів і тканини. – Київ, 2019. – 35 с. : табл.

19. Кальбус О. І. Особливості нейродинамічних та структурних змін головного мозку при формуванні когнітивних порушень у хворих на цукровий діабет 2 типу : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.15 / О. І. Кальбус ; ДЗ "Дніпропетр. мед. акад. МОЗ України", Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2012. – 20 с. : табл., іл.

20. Кадикова О. І. Взаємозв'язок ступеня виразності інсулінорезистентності з артеріальною гіпертензією у хворих на цукровий діабет 2 типу та терапевтична корекція : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 / О. І. Кадикова ; Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України. – Харків, 2013. – 22 с.

21. Козловська Х. Ю. Взаємозв'язок порушень функціональних станів нирок і серцево-судинної системи у хворих на цукровий діабет 2-го типу з ожирінням : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.14 / Х. Ю. Козловська ; Укр. наук.-практ. центр ендокрин. хірургії, трансплантації ендокрин. органів і тканин МОЗ України. – Київ, 2013. – 22 с. : табл., іл.

22. Комаровська І. В. Прогностична цінність дослідження адипонектину, резистину та секстероїд зв'язуючого глобуліну на різних стадіях діабетичної ретинопатії у хворих на цукровий діабет 2 типу : автореферат дис. ... канд. мед. наук : 14.01.18 - офтальмологія / І. В. Комаровська ; Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова МОЗ України, Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України, 2018. – 18 с. : табл.

23. Корпачева-Зінич О. В. Статеві особливості гормонально-метаболических порушень у хворих на цукровий діабет 2 типу залежно від інсулінемії та андрогенного забезпечення : автореф. дис... д-ра мед. наук: 14.01.14 / О. В. Корпачева-Зінич ; Ін-т ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка НАМН України. – Київ, 2013. – 40 с. : табл., іл.
24. Котелюх М. Ю. Роль матриксних металопротеїназ і тенасцину С у хворих на гострий інфаркт міокарда та цукровий діабет 2-го типу : автореферат дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 - внутрішні хвороби / М. Ю. Котелюх ; Харк. нац. мед. ун-т. – Харків, 2017. – 23 с.
25. Кехіопуло Х. Ф. Вплив агоністів глюкагоноподібного пептиду 1 на показники вуглеводного і ліпідного обміну, інсулінорезистентності у хворих на цукровий діабет 2-го типу з ожирінням : автореф. дис... канд. мед. наук: 14.01.14 / Х. Ф. Кехіопуло ; Укр. наук.-практ. центр ендокрин. хірургії, трансплантації ендокрин. органів і тканин МОЗ України. – Київ, 2014. – 21 с. : табл.
26. Клименко Н. М. Вплив поліморфізму гена PRAR-гамма на клінічні прояви та ефективність сартанів у хворих на гіпертонічну хворобу, ожиріння та цукровий діабет 2 типу : автореф. дис. . канд. мед. наук: 14.01.02 / Н. М. Клименко ; Харк. нац. мед. ун-т. – Харків, 2012. – 20 с. : табл., іл.
27. Кобиляк Н. М. Порівняльна оцінка інструментальних методів діагностики неалкогольного стеатогепатозу у хворих на цукровий діабет типу 2 (клініко-експериментальне дослідження) : автореф. дис.... канд. мед. наук: 14.01.02 / Н. М. Кобиляк ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця, Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського МОЗ України. – Тернопіль, 2013. – 21 с. : іл.
28. Кононець О. М. Клінічні та параклінічні характеристики попереково-крижових монорадикулярних та полімонорадикулярних синдромів у хворих на цукровий діабет : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.15 / О. М. Кононець ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України. – Київ, 2012. – 18 с. : іл.
29. Коробова О. В. Ефективність нового методу профілактики діабетичної ретинопатії у хворих на цукровий діабет 2 типу після хірургічного лікування катаракти : автореф. дис.. ... канд. мед. наук: 14.01.18 - офтальмологія / О. В. Коробова ; Донецький національний медичний університет ім. М. Горького. – Донецьк, 2014. – 20 с. : табл.
30. Котельбан А. В. Клініко-імунологічна характеристика хронічного катарального гінгівіту в дітей, хворих на цукровий діабет, та шляхи його корекції : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.22 - стоматологія / А. В. Котельбан ; Буковин. держ. мед. ун-т, Івано-Франків. нац. мед. ун-т. – Івано-Франківськ, 2018. – 20 с. : іл.

31. Кушнарьова Н. М. Особливості порушення спектру жирних кислот сироватки крові хворих на цукровий діабет 2 типу з різними типами ізольованої дисліпідемії та методи їх корекції : автореф. дис. ... канд. мед. наук : 14.01.14 - ендокринологія / Н. М. Кушнарьова ; Ін-т ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка АМН України. – Київ, 2018. – 23 с. : табл., іл.
32. Лопіна Н. А. Оптимізація діагностики та лікування ішемічної хвороби серця у хворих на цукровий діабет 2 типу на підставі оцінки ролі фракталкіну та асиметричного диметиларгініну в прогресуванні судинного ураження : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.01 - внутрішні хвороби / Н. А. Лопіна ; Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України. – Харків, 2018. – 22 с.
33. Мазур О. О. Діагностика та лікування хронічного гнійного верхньощелепного синуситу у хворих на цукровий діабет 1-го типу : автореферат дис. ... канд. мед. наук: 14.01.19 - оториноларингологія / О. О. Мазур ; Буков. держ. мед. ун-т МОЗ України, Ін-т отоларингології ім. О. С. Коломійченка НАМН України. – Київ, 2018. – 21 с. : табл., іл.
34. Мандрика Я. А. Оптимізації лікування ентеропатії у хворих на цукровий діабет 2-го типу із застосуванням природних і преформованих чинників курорту "Миргород" : автореферат дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 - внутрішні хвороби / Я. А. Мандрика ; Укр. мед. стоматол. акад. МОЗ України, Івано-Франків. нац. мед. ун-т. – Івано-Франківськ, 2019. – 22 с.
35. Марчук Ю. Ф. Зміни гомеостазу жовчі при хронічному некалькульозному холециститі у хворих на цукровий діабет типу 2, шляхи патогенетичної корекції : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 / Ю. Ф. Марчук ; Буковин. держ. мед. ун-т МОЗ України, Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. – Київ, 2013. – 20 с. : іл.
36. Михальчук Л. М. Застосування альфакальцидолу в комплексній терапії вітамін D-дефіцитних станів у хворих на цукровий діабет 2-го типу : автореферат дисертації ... канд. мед. наук: 14.01.14 - ендокринологія / Л. М. Михальчук ; Ін-т ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка НАМН України. – Київ, 2015. – 24 с. : табл., іл.
37. Мкадмі Джігед. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба у хворих на цукровий діабет 2 типу: поширеність, особливості клінічного перебігу і лікування : автореф. дис... канд. мед. наук: 14.01.36 / Мкадмі Джігед ; Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького. – Дніпропетровськ, 2012. – 17 с. : табл.
38. Нечитайло О. Ю. Патолофізіологічні механізми формування ендотеліальної дисфункції та порушень мікроциркуляції у хворих на цукровий діабет поєднаний з гнійно-некротичними ускладненнями : автореф. дис. ... канд. мед. наук : 14.03.04 - патологічна фізіологія / О. Ю. Нечитайло ; Буковин. держ. мед. ун-т МОЗ України. – Чернівці, 2018. – 20 с. : табл., іл.

39. Оврах Т. Г. Прогностичне значення реактивності тромбоцитів у хворих на ішемічну хворобу серця та цукровий діабет 2 типу в динаміці лікування : автореф. дис. ... канд. мед. наук : 14.01.02 - внутрішні хвороби / Т. Г. Оврах ; Нац. ін-т терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України, Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України. – Харків, 2018. – 21 с.
40. Погребняк О. О. Вплив корекції ендотеліальної дисфункції на клінічний перебіг ішемічної хвороби серця у хворих на цукровий діабет 2 типу : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 / О. О. Погребняк ; ВДНЗ України "Укр. мед. стоматол. акад." МОЗ України, Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького. – Львів, 2013. – 24 с. : табл., іл.
41. Родіонова Ю. В. Діагностична значимість нового способу оцінки морфофункціональних можливостей міокарду, диссинхронії серця та оптимізація лікування у хворих на цукровий діабет 2 типу з хронічною серцевою недостатністю : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 - внутрішні хвороби / Ю. В. Родіонова ; Харк. мед. акад. післядиплом. освіти МОЗ України, Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України. – Харків, 2014. – 19 с.
42. Саїд О. В. Підвищення ефективності комплексної терапії хворих на цукровий діабет 2-го типу на фоні надмірної маси тіла : автореф. дис. ... канд. мед. наук : 14.01.28 - клінічна фармакологія / О. В. Саїд ; Одес. нац. мед. ун-т МОЗ України. – Одеса, 2019. – 24 с. : табл., іл.
43. Саєнко Я. А. Стан екстра- та інтракраніального кровотоку, цереброваскулярної реактивності у хворих на цукровий діабет : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.14 / Я. А. Саєнко ; Ін-т ендокринології та обміну речовин ім. В. П. Комісаренка НАМН України. – Київ, 2014. – 24 с. : табл.
44. Саноян В. В. Оцінка ефективності лікування хронічного генералізованого пародонтиту у хворих на цукровий діабет типу 2 шляхом застосування фізичних та імунологічних показників ротової рідини : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.22 / В. В. Саноян ; Донец. нац. мед. ун-т ім. М. Горького, Укр. мед. стоматолог. акад. – Полтава, 2013. – 21 с. : табл.
45. Сергієнко В. О. Автономна нейропатія серця у хворих на цукровий діабет 2 типу: патогенез, діагностика, класифікація, лікування : автореф. дис. ... д-ра мед. наук : 14.01.14 - ендокринологія / В. О. Сергієнко ; Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького України, Ін-т пробл. ендокрин. патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України. – Харків, 2016. – 48 с. : табл.
46. Сульська Ю. В. Антиендотоксинний імунітет, антитіла до ДНК і генетичний поліморфізм TOLL-LIKE рецепторів 4 типу у хворих на цукровий діабет типу 2 : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.03.08 / Ю. В. Сульська ; Крим. держ. мед. ун-т ім. С. І. Громашевського, Донец. нац. мед. ун-т ім. М. Горького. – Донецьк, 2012. – 18 с.

47. Суслик Г. І. Вміст макро- та мікроелементів у крові та їх корекція у хворих на цукровий діабет 2-го типу з ожирінням : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.14 / Г. І. Суслик ; Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Гальцького, Укр. наук.-практ. центр ендокрин. хірургії, трансплантації ендокрин. органів і тканин. – Київ, 2013. – 21 с. : іл.
48. Удовиченко М. М. Особливості перебігу серцевої недостатності у хворих на цукровий діабет 2-го типу в залежності від поліморфізму гена бета1-адренорецепторів : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 / М. М. Удовиченко ; Ін-т терапії ім. Л. Т. Малої НАМН України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків, 2012. – 19 с.
49. Фролова-Романюк Е. Ю. Оптимізація діагностики та лікування гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби у хворих на цукровий діабет 2 типу : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 - внутрішні хвороби / Е. Ю. Фролова-Романюк ; Нац. ін-т терапії ім. Л. Т. Малої НАМН України, Харків. нац. мед. ун-т МОЗ України. – Харків, 2015. – 24 с. : табл.
50. Хуссейн Х. М. Імунозапалення, апоптоз у хворих на артеріальну гіпертензію та цукровий діабет 2 типу : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 / Х. М. Хуссейн ; Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України. – Харків, 2014. – 17 с.
51. Чернацька О. М. Ендотеліальні, структурно-функціональні та імунозапальні аспекти метаболічних порушень у хворих на артеріальну гіпертензію і цукровий діабет 2-го типу та їх корекція : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 - внутрішні хвороби / О. М. Чернацька ; Сум. держ. ун-т. МОН України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків, 2018. – 23 с.
52. Чернявська І. В. Стан імунної системи у хворих на цукровий діабет 2 типу в залежності від наявності супутнього аутоімунного тиреоїдиту : автореф. дис. ... канд. мед. наук: 14.01.14 / І. В. Чернявська ; Ін-т пробл. ендокрин. патології ім. В. Я. Данилевського НАМН України. – Харків, 2013. – 20 с. : табл., іл.
53. Чухраєва О. М. Використання лікувальних фізичних чинників у медичній реабілітації хворих на цукровий діабет 2 типу (клініко-експериментальне дослідження) : автореф. дис.. канд. мед. наук: 14.01.33 / О. М. Чухраєва ; Нац. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика та ін. – Ялта ; Сімф., 2013. – 20 с. : табл., іл.
54. Шаєнко З. О. Клінічна ефективність та динаміка показників системного запалення і інсулінорезистентності у хворих на ішемічну хворобу серця та цукровий діабет 2 типу при поєднаному застосуванні метформіну і піоглітазону : автореф. дис.. ... кандидата медичних наук: 14.01.02 - внутрішні хвороби / З. О. Шаєнко ; Укр. мед. стоматол. акад. МОЗ України, Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – Київ, 2015. – 19 с.

55. Шандиба С. І. Особливості проведення регенеративно-реконструктивних втручань при генералізованому пародонтиті у хворих на цукровий діабет 2 типу : автореферат дис. ... канд. мед. наук : 14.01.22 - стоматологія / С. І. Шандиба ; Дніпропетр. мед. акад. МОЗ України, Укр. мед. стоматол. акад. МОЗ України. – Полтава, 2016. – 20 с. : іл.

56. Шеховцова Ю. О. Роль апеліну-36 та фактору некрозу пухлин-альфа у розвитку хронічного панкреатиту у хворих на цукровий діабет типу 2 : автореферат дис. ... канд. мед. наук: 14.01.02 - внутрішні хвороби / Ю. О. Шеховцова; Харк. нац. мед. ун-т МОЗ України. – Харків, 2016. – 21 с. : іл.

Розділ 7. Іноземні видання.

1. Cukrzyca / pod red. J. Sieradzkiego ; współred.: L. Czupryniak, M. Małecki Fundacja Pomocy Polakom na Wschodzie. – 2e wyd. – GDAŃSK : VIA MEDICA , 2015. – T. 1. – № 27. – S. 408. : il.

2. Cukrzyca. Ukryta pandemia : Sytuacja w Polsce. Edycja 2014. – Warszawa, 2014. – 83 s. : il., tab.

3. Cukrzyca i typu w gabinecie lekarza chorób wewnętrznych / dar. Społeczność akademicka WUM; pod red. W. Karnafla. – Warszawa : Polfa Tarchomin S. A., 2014. – 63 s. : tab.

4. Cukrzyca : personalizacja terapii i opieki nad pacjentem / dar. Społeczność akademicka WUM; red. nauk. E. Pańkowska. – Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL , 2017. – 362 s. : il. kol., tab.

5. Czekalski S. Cukrzycowa choroba nerek : (nefropatia cukrzycowa) i inne choroby nerek w cukrzycy / S. Czekalski; dar. E. Rusiecka ; dar. Społeczność akademicka WUM. – 2e wyd. Uzupełn. – Poznań : MedyczneTermedia, 2013. – 265 s. : il., tab.

6. Diabetologia : Kompendium / aut. : P. Białasiewicz [et al.] ; pod red. L. Czupryniaka; dar. Społeczność akademicka WUM. – Poznań, 2014. – 429 s. : il.

7. Kamienie milowe w historii cukrzycy : główne wydarzenia i bohaterowie w historii cukrzycy / dar. Społeczność akademicka WUM; red. wersi pol. M. Bąk. – Warszawa : ITEM Publishing, 2015. – 48 s. : il.

8. Leksykon. Vademecum kardiologa i diabetologa 2014. – Warszawa: LekSeek, 2014. – 674 s. : tabl.
9. Nadciśnienie tętnicze w cukrzycy / dar. Społeczność akademicka WUM ; pod red.: D. Czarneckiej, K. Kaweckiej-Jaszcz. – Warszawa : Medical Education Oficyna Wydawnicza, 2011. – 156 s. : il.
10. Nowoczesna diabetologia w praktyce / red. nauk. wyd. pol. L. Czupryniak; dar. J. Bogusz. – Warszawa : Bonnier Business Polska, 2014. – 59 s. :il.
11. Nowakowska H. Edukacja zdrowotna : jak efektywnie uczyć pacjentów z cukrzycą zasad samoopieki / H. Nowakowska ; dar. Społeczność akademicka WUM. –Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2016. – 108 s. : rys.
12. Nowe trendy w diabetologii 2012/2013 / Społeczność akademicka WUM ; pod red. L. Czupryniak. – Poznań : Termedia Wyd. Med., 2012. – 232 s. : rys., tab.
13. Taton J. Wieki ucza: Historia badan i leczenia cukrzycy : Kształtowanie perspektywy zwyciezenia choroby = The centuries teach: History of research and therapy of diabetes mellitus : Rising the perspectives of cure the disease / J. Taton, A. Czech. – Poznan : Termedia, 2011. – 123 s. : il.
14. Zespół stopy cukrzycowej : patogeneza, diagnostyka, klinika, leczenie / dar. Społeczność akademicka WUM; red. nauk. W. Karnafel ; aut. W. Karnafel [et al.] – Warszawa : Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2014. – 148 s. : il. kol., tab., wykr.
15. Wielka interna / Red.: A. Antczak, M. Mysliwiec, P. Pruszczyk. – Warszawa : Medical Tribune Polska, 2011. – T. 6 : Diabetologia / Red. D. Moczulski. – 258 s. : il., tab., kolor. Fot.

Алфавітний покажчик авторів.

Діагностика цукрового діабету.

1. Абизов З. А. – 6,8
2. Апанасенко Г. Л. – 5,6,7
3. Боднар П. М. – 2
4. Бойчук Т. М. – 2
5. Вороненко Ю. В. – 1,5,6,7,8
6. Геряк С. М. – 4
7. Грицюк М. І. – 2
8. Єрмоменко Р. Ф. – 3
9. Зозуля І. С. – 8, 9
10. Зупанець І. А. – 17
11. Катеренчук В. І. – 10
12. Корда М. М. – 5
13. Корпачева-Зінич О. В. – 19
14. Кудрюмова Н. О. – 14
15. Лісовий В. М. – 20
16. Лобода А. В. – 11
17. Маньковський Б. М. – 1
18. Паньків В. І. – 10
19. Поцюрко Р. І. – 13
20. Тронько М. Д. – 19
21. Тронько М. Д. – 19
22. Ткаченко С. К. – 13
23. Тяжка О. В. – 12
24. Ушенко О. Г. – 2
25. Черних В. П. – 1
26. Шекери О. Г. – 1
27. Швед М. І. – 5

Лікування цукрового діабету.

1. Бабов К. Д. – 10
2. Бенца Т. М. – 23
3. Боднар П. М. – 5
4. Вершиніна М. Д. – 11
5. Веселовська З. Ф. – 19,29
6. Владимиров О. А. – 26
7. Власенко І. О. – 25
8. Волянська В. С. – 12
9. Гавловський О. Д. – 12
10. Галушко О. А. – 34
11. Германюк Т. А. – 15
12. Дегтярев Ю. П. – 26
13. Дзюбановський І. Я. – 2
14. Жердьова Н. М. – 4
15. Журавльова Л. В. – 6
16. Зупанець І. А. – 20
17. Іоффе О. Ю. – 27
18. Кваченок А. М. – 27
19. Кирилюк М. Л. – 12
20. Коваленко С. М. – 9
21. Колесник К. Е. – 12
22. Копчак С. К. – 26

23. Корпачева-Зінич О. В. – 24	43. Сергієнко О. О. – 1
24. Крайничин Н. Я. – 14	44. Сірман Я. В. – 21
25. Кривоносова О. М. – 6	45. Слаутенко Н. М. – 26
26. Кудрюмова Н. О. – 18	46. Солейко О. В. – 24
27. Лайко Л. А. – 10	47. Тарасюк Т. В. – 27
28. Ларіна О. С. – 29	48. Ткаченко В. І. – 27
29. Лісовий В. М. – 30	49. Тронько М. Д. – 24
30. Лучицький В. Є. – 13	50. Фісенко Л. І. – 12
31. Мазурчук Б. Ф. – 17	51. Федак Б. С. – 13
32. Маньковський Б. М. – 4	52. Фогель О. О. – 23
33. Малихіна Т. І. – 12	53. Хіміон Л. В. – 31
34. Мерецький В. М. – 14	54. Цицюра О. О. – 2
35. Михайлов Б. В. – 13	55. Черних В. П. – 20
36. Мостовий Ю. М. – 22	56. Чолак І. С. – 31
37. Нікберг І. І. – 14	57. Чудна Р. В. – 26
38. Осьодло Г. В. – 16	58. Чухраєв М. В. – 3
39. Паньків І. В. – 33	59. Швед М. І. – 32
40. Пасечко Н. В. – 33	60. Швець Н. І. – 23
41. Пастухов О. А. – 23	61. Шлапак І. П. – 31
42. Сергієнко В. О. – 1	

Цукровий діабет та супутні захворювання.

1. Аксентійчук Х. Б. – 1	26. Маньковський Б. М. – 23, 26
2. Аполоніна А. В. – 2	27. Мерецький В. М. – 20
3. Бездітко П. А. – 4	28. Михайлов Б. В. – 21
4. Борисов С. О. – 5	29. Miskiv V. A. – 22
5. Вершиніна М. Д. – 14	30. Мітченко О. І. – 17
6. Веселовська З. Ф. – 31, 32	31. Мозгунов О. В. – 15
7. Возіанов С. О. – 6	32. Мрочко О. І. – 42
8. Герасимчук Р. Д. – 36	33. Оврах Т. Г. – 24
9. Горбенко Н. І. – 7	34. Олейнікова С. П. – 7
10. Гриб В. А. – 36	35. Орленко В. А. – 25
11. Гришко Л. Ю. – 9	36. Орлик О. С. – 23, 26
12. Дербак М. А. – 10	37. Павлів О. Б. – 27
13. Долженко М. М. – 11	38. Павловська Г. Я. – 27
14. Dutchak U. M. – 22	39. Пашковський В. М. – 42
15. Дуфинець В. А. – 12	40. Приступок О. М. – 28

16. Єфімов А. С. – 13
17. Zhurakivska O. Ya. – 22
18. Zhurakivskiy V. M. – 22
19. Зінов'єва О. Г. – 15
20. Ключковська Н. В. – 42
21. Коломоець М. Ю. – 16
22. Кононець О. М. – 18, 39
23. Конопельнюк В. П. – 34
24. Костюк Н. В. – 29
25. Левицький В. А. – 19

41. Прудіус П. С. – 29
42. Пянтковська Н. С. – 30
43. Рафалюк С. Я. – 27
44. Родинський О. Г. – 15
45. Руденко А. В. – 17
46. Савчук О. М. – 34
47. Саноян В. В. – 33
48. Середницька К. Р. – 34
49. Сірман Я. В. – 35
50. Стець М. М. – 37
51. Сухолиткий В. М. – 38
52. Ткаченко О. В. – 30, 39
53. Tkachhuk Yu. L. – 22
54. Топчій І. І. – 40
55. Федак Б. С. – 21
56. Шаламай А. С. – 7
57. Шкрібнюк Р, Ю. – 42

Профілактика цукрового діабету.

1. Бойко А. І. – 2
2. Вернигородська М. В. – 3
3. Дзюняк О. В. – 3
4. Дуфинець В. А. – 4
5. Забур'янова В. Ю. – 3
6. Кіра Т. – 5
7. Копайгора Я. С. – 14, 15
8. Корж О. М. – 6
9. Крайничин Н. Я. – 8
10. Купрін Д. Т. – 2
11. Лапшин О. В. – 13
12. Линчак О. В. – 10
13. Матюха Л. Ф. – 10
14. Mitrakou, M. – 7
15. Нікберг І. І. – 8
16. Огнев В. А. – 9
17. Орещук Г. О. – 11
18. Процюк О. В. – 10
19. Сергієнко Н. О. – 10
20. Скачко Б. Г. – 11
21. Скибчик В. А. – 12
22. Соломенчук Т. М. – 12
23. Стаднюк Т. М. – 13
24. Ткачук І. І. – 14, 15
25. Цапяк К. С. – 14, 15
26. Цицюра О. О. – 1
27. Чумак Л. І. – 9
28. Шута С. П. – 14, 15

«Школа діабетика».

1. Антропова О. В. – 6
2. Астамірова Х. – 1
3. Ахманов М. – 1
4. Данилова Н. А. – 2
5. Дедов И. И. – 3
6. Євдокименко П. – 4
7. Карамышева Т. – 5
8. Кураева Т. Л. – 3
9. Музь В. А. – 6
10. Музь Н. М. – 6
11. Орещук Г. О. – 11
12. Петеркова В. А. – 3
13. Пигулевская И. – 7
14. Потолочна М. Д. – 8
15. Романова М. – 9
16. Румянцева Т. – 10
17. Самсон О. Я. – 6
18. Скачко Б. Г. – 11
19. Фадеев П. – 12
20. Чойжинимаева С. – 13
21. Чумак С. О. – 14

Автореферати дисертацій.

1. Аксентійчук Х. Б. – 1
2. Аполоніна А. В. – 2
3. Бельчина Ю. Б. – 3
4. Вонс Л. З. – 4
5. Гавриленко Ю. В. – 5
6. Глущенко Н. В. – 6
7. Глущенко С. В. – 7
8. Горобейко М. Б. – 8
9. Гула Г. В. – 9
10. Деєва Ю. В. – 10
11. Демченко О. А. – 11
12. Діденко С. М. – 12
13. Дунаєва І. П. – 13
14. Зорій І. А. – 14
15. Іваськіва К. Ю. – 15
16. Івко Т. І. – 16
17. Іквука Ф. О. – 17
18. Жердьова Н. М. – 18
19. Кальбус О. І. – 19
32. Лопіна Н. А. – 32
33. Мазур О. О. – 33
34. Мандрика Я. А. – 34
35. Марчук Ю. Ф. – 35
36. Михальчук Л. М. – 36
37. Мкадми Д. – 37
38. Нечитайло О. Ю. – 38
39. Оврах Т. Г. – 39
40. Погребняк О. О. – 40
41. Родіонова Ю. В. – 41
42. Саїд О. В. – 42
43. Саєнко Я. А. – 43
44. Саноян В. В. – 44
45. Сергієнко В. О. – 45
46. Сульська Ю. В. – 46
47. Суслик Г. І. – 47
48. Удовиченко М. М. – 48
49. Фролова-Романюк Е. Ю. – 49

20. Кадикова О. І. – 20	50. Хуссейн Х. М. – 50
21. Козловська Х. Ю. – 21	51. Чернацька О. М. – 51
22. Комаровська І. В. – 22	52. Чернявська І. В. – 52
23. Корпачева-Зінич О. В. – 23	53. Чухраєва О. М. – 53
24. Котелюх М. Ю. – 24	
25. Кехіопуло Х. Ф. – 25	
26. Клименко Н. М. – 26	
27. Кобиляк Н. М. – 27	
28. Кононець О. М. – 28	
29. Коробова О. В. – 29	
30. Котельбан А. В. – 30	
31. Кушнарьова Н. М. – 31	

Іноземні видання.

1. Antczak A. – 15
2. Bąk. V. – 7
3. Białasiewicz P. – 6
4. Bogusz J. – 10
5. Czarneckiej D. – 9
6. Czekański S. – 5
7. Czech A. – 13
8. Czupryniak L. – 1,10,12
9. Karnafel W. – 3,14
10. Kaweckiej-Jaszc K. – 9
11. Małecki M. – 1
12. Mysliwiec M. – 15
13. Nowakowska H. – 11
14. Pańkowska E. – 4
15. Pruszczyk P. – 15
16. Rusiecka E. – 5
17. Sieradzkiego J. – 1
18. Taton J. – 13